

LA CANÇÓ COM A IMPULS DEL CATALÀ

La música en llengua catalana s'ha mantingut en primera línia des de la segona meitat dels anys cinquanta gràcies a la Nova Cançó. Aquest fenomen, donat sobretot a Catalunya, el País Valencià i les illes Balears (i en menor mesura al Rosselló, l'Alguer i la Franja), es va produir en una època immersa en plena censura franquista. Tanmateix, aquest fet no va impedir que músics com Raimon, Llach, Bonet... plasassin les reivindicacions d'un poble al qual s'havia negat una plena llibertat. De fet, cantar en català en aquella època ja era un motiu de reivindicació. Les lletres de les cançons, unes més compromeses que altres, es feien sentir a tot els Països Catalans i com no podia ser d'altra manera, també a molts dels principals escenaris del Camp de Tarragona.

Durant la Nova Cançó, el català va ser perseguit i jutjat i, només per això, crec que és necessari un reconeixement a l'esforç de moltes persones que van lluitar per expressar-se en la seva llengua. La feina potser tenia més mèrit a territoris com ara la Franja de Ponent (on va destacar Antoni Abad) i al Rosselló (amb músics com ara Gerard Jaquet, Jordi Barre i Pascal Comelade), perquè el català passava una situació encara més compromesa.

Als anys vuitanta, en plena democràcia i amb un català més normalitzat, va esclatar un nou moviment musical: el Rock Català. Als noranta van aparèixer bandes i cantants d'arreu dels Països Catalans que apostaven per cantar en català tot i ser conscients que fer-ho en castellà els situaria en millor posició. El clímax es va produir el 14 de juny del 1991 a l'emblemàtic Palau Sant Jordi de Barcelona, on es van reunir 22.000 persones que van viure una de les millors vetllades en català. Hi van actuar quatre dels grans grups del moment: Sau, Sopa de Cabra, Sangtraït i Els Pets, i el concert va ser retransmès en directe per la Televisió de Catalunya. Cal indicar que en aquesta nova onada van destacar, sobretot, bandes del Principat de Catalunya, les quals rebien ingressos de la Generalitat per cantar en català.

Es podria situar la fi del Rock Català a finals del segle XX, època en què molts grups van passar a interpretar una música més globalitzada i comercial. No obstant això, encara hi ha referents dels anys noranta, com per exemple Els Pets, que van adaptar les seves cançons als nous estils. Dins el marc de la música actual continuen apareixent bandes i cantautors que potencien la música en llengua catalana. La força que havia tingut Catalunya durant el Rock Català es va anar repartint per arreu dels Països Catalans. Al Principat neixen nous cantautors com ara Cesk Freixas i Roger Mas, i grups com Manel i Els Amics de les Arts. Fora de terres catalanes, cal destacar, entre d'altres, Obrint Pas, Feliu Ventura i la Gossa Sorda al País Valencià; Antònia Font a les illes Balears, i Càlic i Franca Massu a l'Alguer.

Com pot quedar palès en aquesta petita trajectòria, la música en català continua ben viva. A més a més, es pot apreciar un paral·lelisme entre l'augment

de música en llengua catalana i l'ús efectiu del nostre idioma. Les estadístiques indiquen com, des dels anys vuitanta, l'ús i el coneixement de la llengua catalana ha crescut força. Per tant, podríem afirmar que la música en català ha ajudat, si més no, a l'ús de la llengua. Les gires mundials i continuades de grups que canten en català (com els més joves Manel i Obrint Pas, però també de més grans com Serrat i Raimon) han permès donar a conèixer una llengua parlada per poc més de 9 milions de persones i que ocupa la posició 88a en els idiomes més parlats del món.

Extret del treball de recerca,
La Cançó, el nostre referent lingüístic, gener del 2009
Guardonat amb un premi Baldiri Reixac 2009

POL MASDEU CAÑELLAS

18 de maig del 2010